

Gjennemførelsen af Bombardementet fordrer tilmed store Anstrengelser og lang Tid. Men Virkningen er tvivlsom, thi dels er en stor Del af Befæstningen sikret i de studefaste Num. og dels er det nuværende, noget over 9,500 Men rækkende Skjts" — her er altså langtfra Tale om Skjts, der rækker 16,000 Men — „i det Væsentlige kun bestaaende af 12 Centimeters og 15 Centimeters Kaliber, der ikke kunne forudsættes at have nogen hurtig afgjørende Bombardementsvirkning. Forstaar endelig Forsvaret mod Bombardementsbatteriernes Hovedgruppe, om de end ligge skjult, at bringe et stærkt Artilleri i Fjden, saa vil det lykkes det at standse deres Fld, aflede den fra Byen eller bringe Batterierne til Tausshed. Længe kan i hvert Tilfælde Bombardementet ikke vare, og dets Resultat, naar Fæstningen ikke kapitulerer „ist zweifellos eine starke artilleristische Erschöpfung des Angreifers“. Vi ere af den Ansæelse, at Bombardementet som særlig Angrebsmaade fremtidig mod moderne Fæstninger, saalænge de ere intakte, ikke har nogen Udsigt til et heldigt Resultat, og at det under det mere fremstredne Angreb kun har ringe Udsigt til et saadant". Naar jeg altså anfører dette for at vise, at Bombardement ikke er en Fremgangsmaade, hvorved man hurtig tvinger Fæstninger, vil jeg naturligvis med det Samme forvare mig imod, at jeg dermed skulde mene, at man ved Fæstningsanlæg skulde udsætte Kjøbenhavn for et saadant Bombardement over det Hele. Men det har jeg jo ogsaa godtgjort, at der slet ikke er Tale om. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Bombardement i Almindelighed man maa endnu gjøre Forskjel paa to Ting. Den ene er, hvor Bombardementet føres i Forbindelse med et virkeligt artilleristisk Angreb paa Byen, og den anden er et isoleret Bombardement. Ved det første gjælde de Distancer, som jeg tidligere har nævnt; men naar man ser hen til Terrainets Forhold paa de Steder, hvor en Fjende har kunnet nærme sig, maa man sige, at ved et isoleret Bombardement, hvorved Fjenden vil tvinge Byen, kan han ikke komme saa nær Batterierne, men vil være 1 à 2,000 Men længere tilbage, og i saa Fald er saa godt som hele Byen og tillige dens Forstæder og vigtigere Udløbere helt fri for at kunne naas. I saa Henseende maa man sige, at Kjøbenhavns projekterede Landbefæstning vil være saa stærk, at den ikke kan tvinges ved et Bombardement, og den vil netop derved nøde en Fjende til at medføre dette overordentlige Trods af Beleiringsartilleri, og hvad dermed følger, som vil være nødvendigt til at tvinge Byen, sandsynligvis 2

Beleiringsparker af Størrelse som Lydstlands; men det er jo netop ved, at Befæstningen kan haabes at tvinge Fjenden til saadanne Anstrengelser, at man kan nære temmelig sikkert Haab om, at Fæstningen slet ikke bliver angreben. I den Henseende er den projekterede Befæstning derfor ikke, som Udvalgets Flertal behager at kalde det, et halvfærdigt Arbeide; det er, som det foreligger, et Arbeide, som ikke tænkes at skulle være Begyndelsen til noget Større, men som man mener ialtfald for lang Tid vil være tilstrækkelig, saaledes som det er. Udvalget synes at nære en Tvivl om, at det er Ministeriets Mening, fordi Ministeriet har angivet, hvorledes Fæstningen paa en billig Maade kunde udvides i det Tilfælde, at Bombardementsgrændserne maaste under helt forandrede Forhold, som Ingen endnu kender, kunde blive endnu større. Det er jo dog imidlertid en højt naturlig Sag, og det er jo tvertimod en Dyd ved Projektet, at man vilde være istand til paa en billig Maade at udvide Befæstningen, naar Bombardementsafstanden, hvad jeg efter det, jeg har anført, tror at have viist, er meget ufandsynligt, skulde blive udvidet f. Ex. derved, at man blev istand til istedetfor nu at transportere Beleiringskanoner af 10,000 Pd. Vægt, kunde blive istand til med samme Lethed at transportere Kanoner af 20,000 Pd. Vægt.

Jeg sagde, at jeg i det Væsentlige skulde holde mig til Landbefæstningen. I Forbindelse med Bombardementsspørgsmaalet maa jeg dog ogsaa omtale et Punkt, der angaar Søbefæstningen. Udvalget siger nemlig, at en fjendtlig Flaade vil fra Svælget være istand til at bombardere en stor Del af Byen. Det har det ærede Udvalg Ret i. En fjendtlig Flaade, som laa i Svælget, og som ikke havde Andet at bruge sine Kanoner til end til at bombardere Byen, kunde bombardere en temmelig betydelig Del af Byen. Men det maa erindres der, at Svælget er for store Skibe et overordentlig vanskeligt Farvand. Det vilde uden al Tvivl være nødvendigt for en Flaade, der angreb fra Svælget, at gaa til Ankers, og det er ikke Tilfældet, som Udvalgets Flertal mener, at den der ligger udenfor pantserbrydende Virkning af vort sværeste Skjts. De 35½ Centimeters Kanoner, som findes paa Mellemfortet og Strickers Batteri, vilde kunne gennemtrænge Skibssider med 16 Tommers Sern paa 7,500 Mens Afstand. Fra Strickers Batteri til Svælget er der kun omtrent 6,000 Men. De 30½ Centimeters Kanoner, som ere projekterede paa Maglebylille-Fortet, ville have omtrent den samme Virkning som